

Begrundelse

Ministeren har tidligere i dagspressen givet udtryk for, at et større antal danskere var i søgelyset for at have arbejdet som spioner for fremmede sikkerheds- og efterretningstjenester i de tidligere østbloklande under »den kolde krig«.

Imidlertid har kun et fåtal af sagerne medført tiltalerejsning ved domstolene, og de fleste sager er tilsyneladende opgivet, enten på grund af at det ikke har været muligt at identificere personen bag spionens kodenavn, eller også er sagerne forældede.

Det er spørgerens opfattelse, at det af hensyn til historien er vigtigt at skabe åbenhed omkring danske statsborgeres eventuelle spionage til fordel for fremmede sikkerheds- og efterretningstjenester i de tidligere østbloklande under »den kolde krig«.

Det skal ske ved, at offentliggøre sagsakterne fra alle sagerne bortset fra offentliggørelse af de sager, som fortsat er under efterforskning og bortset fra offentliggørelse af identiteten bag spionens kodenavn i de tilfælde, hvor dette måtte være de efterforskende myndigheder bekendt. Når man ikke offentliggør identiteten bag kodenavnene kan man heller ikke komme til at kræve nogle personer eller hænge personer ud.

Svar (23/3 01)

Justitsministeren (Frank Jensen):

Det almindelige offentlighedsprincip i dansk forvaltning gælder ikke for sager inden for strafferetsplejen, jf. offentlighedslovens § 2, stk. 1, 1. pkt.

Baggrunden herfor er dels hensyn til retshåndhævelsens effektivitet, herunder navnlig efterforskningsmæssige hensyn, dels hensyn til at beskytte enkeltpersoner, der som sigtede, vidner eller på anden måde har været indblandet i en straffesag.

De nævnte hensyn gør sig ikke alene gældende i forhold til verserende straffesager og vil i almindelighed heller ikke alene kunne varetages ved at anonymisere oplysninger om den sigtede eller mistænkte i sådanne sager.

Hertil kommer, at der i de sager, som spørgeren omtaler, kan være oplysninger af efterretningsmæssig karakter.

Der er på den baggrund ikke overvejelser om at offentliggøre sagsakterne fra konkrete straffesager med henblik på at skabe en sådan åbenhed

omkring danske statsborgeres eventuelle spionage til fordel for fremmede sikkerheds- og efterretningstjenester i de tidligere østbloklande under den kolde krig, som omtales i spørgsmålet.

Jeg kan imidlertid henvise til, at der ved lov nr. 359 af 2. juni 1999 er nedsat en undersøgelseskommission, som bl.a. skal foretage en sammenhængende, bred historisk undersøgelse for hele perioden 1945-1989, der omfatter både politiets efterretningsvirksomhed på det politiske område og de aktiviteter, der var baggrunden for denne virksomhed.

En vigtig del af kommissionsundersøgelsen vil være at give en historisk redegørelse for, i hvilket omfang Warszawapagtlandene gennem kontakter til personer med tilknytning til danske politiske partier og organisationer i Danmark under den kolde krig søgte at skaffe oplysninger om danske forhold samt øve indflydelse på den politiske proces og meningsdannelse i Danmark.

Jeg kan oplyse, at sager af den karakter, som spørgeren omtaler, herunder også udenlandsk materiale, der fremkommer f.eks. fra Stasi-arkiverne, og som vil kunne indgå i undersøgelsen, stilles til rådighed for kommissionen.

Herudover har regeringen som bekendt i juni måned 2000 anmodet Dansk Udenrigspolitisk Institut (DUPI) om at udarbejde en historisk udredning i form af en hvidbog om Danmarks sikkerhedspolitiske situation i perioden fra 1945 og frem til Sovjetunionens opløsning. Undersøgelsen skal belyse den sikkerhedspolitiske strategi og den militære trussel fra Sovjetunionen og de øvrige Warszawapagtlande mod Danmark og det øvrige Vesteuropa.

I kommissoriet for udarbejdelsen af denne historiske udredning om Danmarks sikkerhedspolitiske situation under den kolde krig er bl.a. anført følgende:

»Endelig bør udredningen omfatte Warszawapagtlandenes politiske aktiviteter. Det gælder både den officielle politik og andre aktiviteter, som var rettet mod Danmark og de øvrige nordiske lande. Sovjetiske regeringers og partiorganers rolle i formulering af den overordnede strategi overfor Danmark og de øvrige nordiske lande samt forbundsrepublikken Tyskland bør søges beskrevet sammen med en redegørelse for KGB's, GRU's og øvrige efterretningstjenesters rolle. Overordnede politiske og militærstrategiske overvejelser i Warszawapagtlandene om på-